

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

I. ROČNÍK GYMNÁZIA

Kto a aký je Boh?

16

ZOPAKOVANIE Z MINULA

Kto nám v krátkosti
zhrnie zistenia z
predchádzajúcej
hodiny?

Veriaci človek – čomu verí?

Prečo verí? Ako verí?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

ZOPAKOVANIE Z MINULA

Kreštan nie je človek, ktorý verí v existenciu Boha –
tá je sama osebe istá a poznateľná.

Kreštan VERÍ BOHU – ako osobe a následne tomu,
čo Boh hovorí a sľubuje.

Táto viera sa ZAKLADÁ na skúsenosti Boha –
osobnej, historickej (Kristus) i skúsenosti ľudstva –
ktorá nám dáva oprávnený dôvod na takúto
dôveru.

Kreštan VERÍ SRDCOM – čiže celým svojim bytím,
bezvýhradne a do krajinosti a je ochotný na túto
svoju dôveru Bohu vsadiť celý svoj život.

Takto chápe vieri Biblia – ako najvyšší možný
stupeň istoty, ktorý zo samej povahy veci je možný
len a jedine voči Bohu a už nikomu (ničomu)
inému.

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
priplomienky?**

DNES...

**... budeme spoločne skúmať to,
AKÝ je Boh, čo o Ņom vieme a
prečo je taký, aký je.**

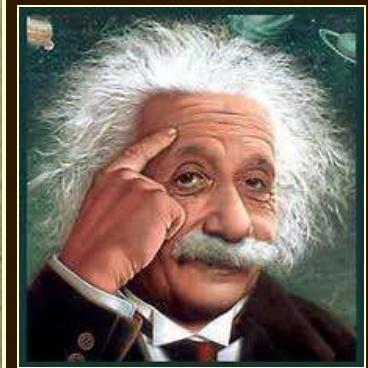
Čisto rozumom...

1) JESTVUJE

„Napriek všetkej harmónii Vesmíru, ktorú som, so svojim obmedzeným ľudským rozumom, schopný rozpoznať, stále existujú ľudia, ktorí tvrdia, že Boh nejestvuje. Vie ma ale skutočne nahnevať, keď ma citujú na podporu svojich tvrdení!“

„Nie som ateista... Sme v pozícii malých detí, ktoré vošli do obrovskej knižnice, plnej kníh v rôznych jazykoch. Deti vedia, že niekto tie knihy musel napísat, aj keď nechápu ako, ani nerozumejú jazykom, v ktorých sú napísané... Toto je, myslím, postoj, v ktorom je aj ten najinteligentnejší človek voči Bohu.“

(Albert Einstein)

**Albert
Einstein**

Je považovaný za najvýznamnejšieho vedca 20. storočia. Predložil teóriu relativity a významne prispel k rozvoju kvantovej mechaniky, štatistickej mechaniky a kozmológie. V roku 1921 mu bola udelená Nobelova cena za fyziku.

Jeho meno sa stalo synonymom vysokej inteligencie a génia.

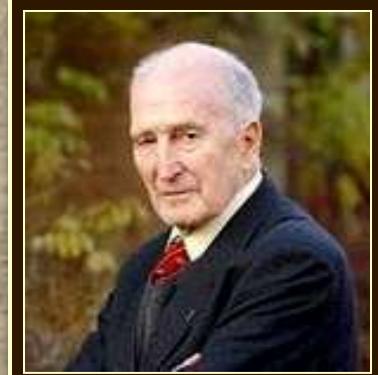
Čisto rozumom...

1) JESTVUJE

2) JE INTELIGENTNÝ A
MÚDRY

*„Neustále sa musíme vyrovnávať s otázkou pôvodu prírodných zákonov. Jediné schodné vysvetlenie je Božia Mysel'. ...
Prírodné zákony, život s jeho teleologickou (= na cel' zameranou) organizáciou, existencia vesmíru – to všetko je vysvetliteľné jedine vo svetle Inteligencie, ktorá tak súčasne odhaluje svoju vlastnú existenciu, ako aj vysvetluje existenciu sveta.“*

(Anthony Flew, There Is A God)

Anthony Flew

Ateista, filozof, žiak ateistu Bertranda Russela. 60. rokov dokazoval

neexistenciu Boha a bol „vlajkovou loďou“ ateistov.

V roku 2004 ale verejne zmenil svoj názor, stal sa teistom a verejne vyhlásil, že racionálne dôkazy smerujú k potvrdeniu existencie Boha.

Toto je hranica...

Toto je **hranica**, po ktorú sa dokážeme len na základe nášho rozumu **s istotou dostat'**.

Čokol'vek nadto by už bolo nie úplne isté špekulovanie.

Táto úroveň poznania Boha sa zvykne nazývať

DEIZMUS

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
priplomienky?**

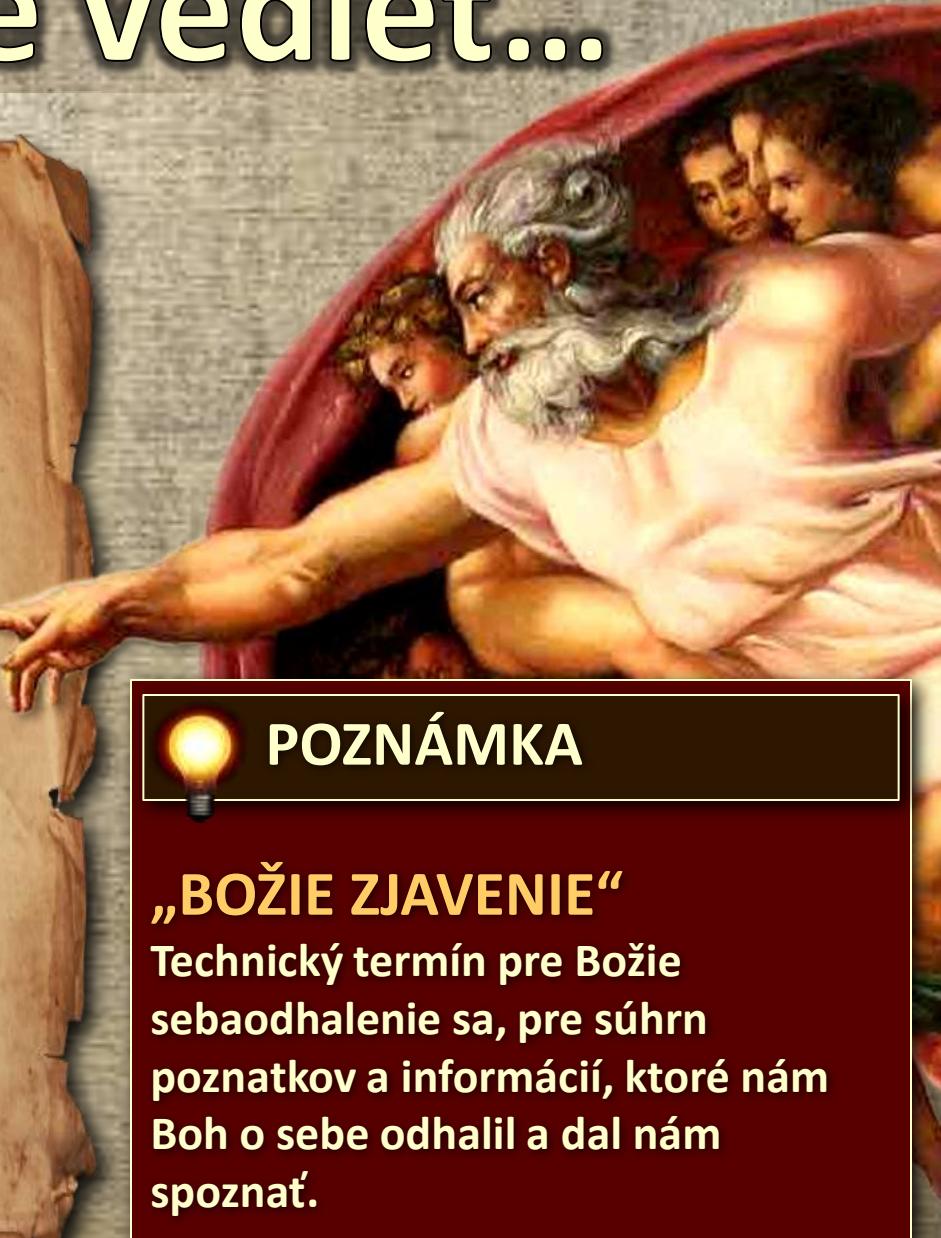
Boh dal o sebe vedieť...

„*Bohu sa v jeho dobrote a múdrosti páčilo zjavit' seba samého a dať poznáť tajomstvo svojej vôle, že ľudia majú skrze Krista, Slovo, ktoré sa stalo telom, v Duchu Svätom prístup k Otcovi a stávajú sa účastnými na Božej prirodzenosti.*“

(KKC 51)

„*Boh zjavuje seba samého, lebo chce ľudí urobiť schopnými odpovedať mu, poznáť ho a milovať oveľa viac, ako by boli schopní sami od seba.*“

(KKC 52)

POZNÁMKA

„BOŽIE ZJAVENIE“

Technický termín pre Božie sebaodhalenie sa, pre súhrn poznatkov a informácií, ktoré nám Boh o sebe odhalil a dal nám spoznať.

Čo dal o sebe vedieť Boh?

1) SVET V BOHU

NIE

„BOH VO SVETE“
(ako si to predstavoval
napríklad aj Isaac Newton)

ANI

„BOH MIMO SVETA“ či
„NAD SVETOM“ a pod.

*„... od nikoho z nás
nie je ďaleko.“²⁸
**Lebo v ňom žijeme,
hýbeme sa a sme.“***

(Sk 17,27-28 SSV)

Čo dal o sebe vedieť Boh?

1) SVET V BOHU

2) STVORENÝ A UDRŽIAVANÝ SLOVOM

Svet (a my s ním) teda
existuje ako myšlienka v
Božej mysli:

- Boh na nás **myslí** – a my existujeme.
- Ak by na nás **zabudol** – zanikli by sme...

„*Skryté je im totiž - a oni to
chcú -, že nebo je oddávna a že
zem povstala Božím slovom...*“

(2Pt 3,5 SSV)

„*Udržuje všetko svojím
mocným slovom.*“

(Hebr 1,3 SSV)

Dva modely...:

Svet existuje v Bohu podobne, ako existuje myšlienka (predstava, obraz) v mysli človeka

Tieto slová Biblie nás vedú k prvému dôležitému porozumeniu vzťahu medzi Bohom a stvoreným svetom – ako aj k porozumeniu toho, ako a prečo sa Boh prejavuje (resp. neprejavuje) tak, ako to ľudstvo zažíva už celé veky a prečo to vlastne ani inak byť nemôže...

Svet existuje v Bohu podobne, ako existuje virtuálny svet počítačovej hry v počítači

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
priplomienky?**

OTÁZKA

Aké Božie vlastnosti by ste z tejto analógie dokázali vydedukovať?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

OTÁZKA

Vzhľadom na túto analógiu, čo myslíte, prečo je Boh...:

- neviditeľný?
- všemohúci?
- vševediaci?
- všadeprítomný?

**Mohol by takým aj
nebyť?**

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

Neviditeľný duch

Postavička z počítačovej hry nemôže „vyskočiť von“ a pozrieť sa na počítač, v ktorom existuje, ani na programátora, či hráča.

Počítač je preto pre ňu neviditeľný...
... a to napriek tomu, že počítač je omnoho skutočnejší, než len „virtuálny svet“ počítačovej hry a postáv, ktoré v ňom žijú!

Rovnako je Boh neprístupný našim zmyslom a nemôžeme sa s Ním stretnúť „z tváre do tváre“ ako s nejakým iným tvorom.

„Chcem vidieť Boha.
A aby ho mohol človek vidieť, musí zomrieť.“ = opustiť tento svet, vyjsť z neho von...
(Sv. Terézia z Avily)

POZNÁMKA

BOH JE DUCH.

- Nie preto, že by bol menej, ako človek, pretože „nemá telo“,...
- ... ale preto, že je, naopak, nekonečne viac a reálnejší, než človek, ktorý je „iba telom“!

Skutočnejší ako „telo“

Napriek tomu, že pre virtuálny svet počítačovej hry je počítač sám „neviditeľný“, predsa je REÁLNY – realnejší, než celá hra a jej svet! – a má takmer nekonečné množstvo možností, ako do tohto virtuálneho sveta zasahovať, alebo komunikovať s jeho „obyvateľmi“, vytvárať s nimi vzťahy (ak by to dokázal) a podobne.

Boh tiež JE SKUTOČNÝ – ten najskutočnejší spomedzi skutočného.

Jestvuje obrovské množstvo spôsobov, ako sa Boh vo svete prejavuje.

Zmyslom kresťanstva nie je „veriť v existenciu Boha“ (to vieme s istotou!), ale ŽIŤ S BOHOM: skutočne, hmatateľne, tvoriť s Ním vzťah a veľmi úzke spoločenstvo!

POZNÁMKA

Božie Meno JHWH: „Ktorý Je“
... vyjadruje jednak Božiu REÁLNOSŤ, jednak blízkosť: „Ktorý JE s tebou!“

Zjavujúci sa zástupne

Ak by chcel programátor nejako „zjaviť seba“ v hre, ktorú vytvoril, môže tak urobiť rôzny – napríklad aj pomocou „avatara“, čiže postavičky, ktorá by ho v hre zastupovala.

Stále by ale platilo, že on a postavička, ktorá ho reprezentuje, nie je to isté: programátor NIE JE avatarom, len sa ním PREJAVUJE a robí akosi „viditeľným“!

„V roku, keď zomrel kráľ Oziáš, videl som Pána sedieť na vysokom a vznešenom tróne; lem jeho rúcha napĺňal chrám. Nad ním stáli serafíni; každý mal po šesť krídel: dvoma krídlami si zakrývali tvár, dvoma si zakrývali nohy a dvoma lietali. A jeden druhému volal: "Sväty, svätý, svätý je Pán zástupov, celá zem je plná jeho slávy." Prahy dverí sa chveli od hlasu volajúceho a dom sa naplnil dymom. Tu som povedal: "Beda mi, áno, som stratený. Veď som muž s nečistými perami a bývam medzi ľudom s nečistými perami; a moje oči videli kráľa, Pána zástupov."“

(Iz 6,1-5 SSV)

- stále je to ale **len OBRAZ Boha**,...
 - ... **nie pohľad na Boha samotného!**
- Dokonca aj Kristus je Bibliou opísaný len ako „obraz Boha“ – pretože hoci JE Bohom, to, čo sme z Noho videli očami, bol stále iba obraz Boha v ľudskej podobe...**

Mimo experiment

Žiadna postavička vo virtuálnom svete počítačovej hry nemôže dať samotný počítač do skúmavky a povedať: „Aha, tu je!“ Len z jeho prejavov môže nepriamo, ale s istotou odvodiť jeho prítomnosť.

„Človek ... objavuje určité „cesty“, aby došiel k poznaniu Boha. Volajú sa aj „dôkazmi jestvovania Boha“, nie však v zmysle dôkazov, aké hľadajú prírodné vedy, ale ako „zhodné a presvedčivé argumenty“, ktoré umožňujú nadobudnúť opravdivú istotu.“

(KKC 31)

- Podobne pracuje napríklad aj *história, kriminológia, foreznná veda*,... – všetci iba DEDUKUJÚ s istotou niečo, čo samo o sebe nevideli, nemôžu vidieť, nemôžu nahmatať, ani demonštrovať „v skúmavke“ ako napríklad biológ...

POZNÁMKA

V praxi sa preto stretávame s vyjadreniami, že na jednej strane „neexistuje (priamy) dôkaz existencie Boha“, na druhej strane ale s istotou vieme, že jestvuje – z Jeho prejavov a iných znakov Jeho prítomnosti.

Všadeprítomný

Čokoľvek, čo v počítačovej hre a jej svete jestvuje a deje sa,
jestvuje len preto, že je to neustále udržiavané a vytvárané procesorom počítača, ktorý je tak vo všetkom – až po posledný pixel – prítomný a všetko „preniká“. Bez toho by nič vo virtuálnom svete hry jestvovať nemohlo.

Boh je prítomný vo všetkom a preniká všetko – od galaxií až po posledný kvark – jednoducho preto, že ak by to nebolo v Bohu, neexistovalo by to!

Boh „*udržuje všetko svojím mocným slovom.*“

(Hebr 1,3 SSV)

Vševediaci a angažovaný

Z tohto dôvodu počítač dokonale, presne a neomylne pozná a vie všetko, čo sa vo virtuálnom svete počítačovej hry, ktorý vytvára, deje.

V samej podstate nemôže v tomto virtuálnom svete počítačovej hry byť niečo, o čom by počítač „nevedel“.

Podobne Boh nielenže pozná, ale svojim spôsobom aj „spoluprežíva“ všetko, čo sa vo Vesmíre deje, vrátane osudu každého jedného človeka.

„*Pane, ty ma skúmaš a vieš o mne všetko... Už zďaleka vnímaš moje myšlienky ... všetky moje cesty sú ti známe. Hoci ešte slovo nemám ani na jazyku, ty, Pane, už vieš, čo chcem povedať. Obklopuješ ma spredu i zozadu a kladieš na mňa svoju ruku.*“

(Ž 139,1-5 SSV)

Vševediaci a angažovaný

Boh nielenže dokonale pozná prítomnosť, ale rovnako dokonale pozná aj **MINULOSŤ** a **BUDÚCNOSŤ**, pretože sám je **MIMO ČASU**
a to, čo my vnímame ako dejiny, je pre Boha jediným súčasným prítomným okamihom.

Boží
pohľad

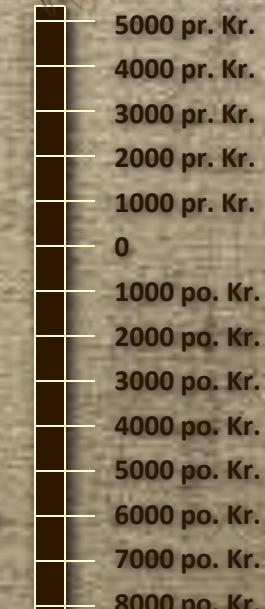
Náš pohľad

bolo

JE

bude

Z to
a ne
virtu
vytv
V sa
virtu
nieč

Vševediaci a angažovaný

Z to
a ne
virtu
vytv
V sa
virtu
nieč

Porovnaj
nasledov-
nú teóriu
fyzika
Juliana
Barboura:

„Pro Barboura čas není součástí čtyřrozměrného časoprostoru. Fyzik ho chápe jen jako iluzi způsobenou tím, že se všechno kolem nás mění. Barbour chápe všechny jednotlivé momenty v čase jako jeden celek, kompletní a existující sám o sobě. Nazývá tyto momenty výrazem „Nyní“.

„Jak žijeme, zdá se nám, že se pohybujeme sérií Nyní. Otázkou však je, co jsou zač.“ Pro Barboura je každé Nyní souhrnem všeho ve vesmíru. „Máme silný dojem, že věci vůči sobě zaujmají jisté pevné postavení. Rád bych od toho oddělil vše, co nevidíme (přímo i nepřímo) a držel se myšlenky, že mnoho různých věcí koexistuje současně. Jsou prostě Nyní – nic víc, nic méně.“ Přijde vám tato představa jen těžko pochopitelná? Barbour si proto představil i popisy, které se dají představit i pro mozek nefyzika.

Jeho Nyní se dají představit jako stránky z povídky, které jsou vytržené z knihy a náhodně poházené po podlaze. Každá stránka je oddělená entita existující bez času, vně času. Pokud se stránky nějakým způsobem seřadí a pak se krok po kroku procházejí, vzniká z nich příběh. Ale ať už stránky uspořádáme jakkoliv, přesto je každá z nich kompletní a nezávislá. Jak Barbour říká: „Kočka, která vyskočí, není tou stejnou kočkou, která dopadne na zem.“ Neexistuje tedy žádný okamžik v minulosti, který by se změnil v okamžik v budoucnosti. **Všechny možné konfigurace vesmíru, každé možné místo atomu ve vesmíru existují současně.“**

(national-geographic.cz)

Všemohúci

Počítač a programátor má úplnú zvrchovanú, absolútну moc nad všetkým, čo vytvára.

- Vytvára svet a zákony počítačovej hry, ktoré v pre jej postavy a svet platia absolutne,...
- ... ale súčasne ich on sám môže kedykoľvek a akokoľvek porušíť, či obíť a nie je nimi sám nijako viazaný (hovorí sa tomu „cheating“) ☺

Neexistuje nič, čo by počítač nemohol v rámci sveta počítačovej hry vykonáť, vytvoriť, urobiť, alebo spôsobiť!

Takisto aj Boh má **absolútnu moc a zvrchovanosť** nad všetkým.
Vytvára prírodné zákony sveta, ale sám nimi nie je nijako viazaný.
Môže kedykoľvek konáť mimo nich (hovorí sa tomu „zázrak“)

„Lebo ty vždy môžeš uplatňovať svoju veľkú moc. Ktože môže odolávať sile tvojho ramena? Lebo celý svet pred tebou je stá prášok na vážke a stá kvapka rosy, ktorá pred svitaním na zem dopadá.“

(Múdr 11,21-22 SSV)

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
priplomienky?**

ZHRNUTIE

Svojim rozumom môžeme s istotou dôjsť k poznaniu:

- Existencie Boha
- ako inteligentného pôvodcu Vesmíru.

Boh ale sám od seba o sebe zjavil a odhalil viac. Vďaka tomu vieme, že:

- Boh nejestvuje vo svete, ani nad svetom, ani mimo sveta, ale naopak, **svet jestvuje v Bohu**,...
- ... pričom ale svet nie je Bohom, ani Boh nie je svetom (ako verí panteizmus)
- Boh je **VŠADEPRÍTOMNÝ** vo svete
- Je **VŠEVEDIACI** a vie všetko čo je, bolo i bude
- Je **VŠEMOHÚCI**, vytvára zákony Vesmíru, ale sám im nepodlieha a nie je nimi viazaný.

OTÁZKA

... JE toto
obraz Boha,
ktorý ste
doteraz mali?

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
priplomienky?**

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

I. ROČNÍK GYMNÁZIA

KONIEC

